

Informacija o gospodarskim, finansijskim i monetarnim kretanjima

listopad 2024.

Sažetak

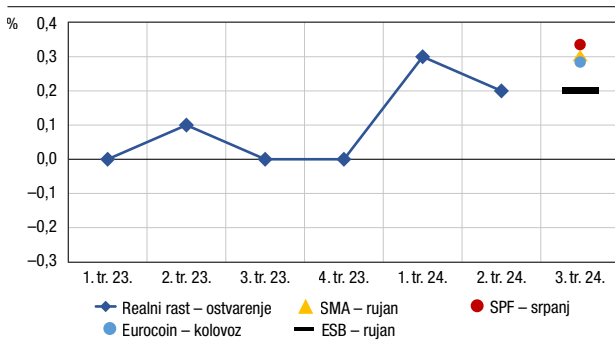
Nakon rasta od 0,2% u drugom tromjesečju izgledno je da se rast gospodarstva europodručja nastavio sličnim intenzitetom i tijekom trećeg tromjesečja. Većina dostupnih podataka pokazuje da bi rast realnog BDP-a tijekom ljetnih mjeseci mogao biti podjednako intenziteta kao u drugom tromjesečju (Slika 1.), uz sličnu strukturu rasta, odnosno ekspanziju uslužnog sektora i istodobnu kontrakciju prerađivačke industrije. U skladu s time rastu gospodarstva europodručja u trećem tromjesečju najviše bi mogle pridonijeti zemlje sa snažnim uslužnim sektorom (Španjolska i Francuska), a doprinos zemalja s većim udjelom prerađivačkog sektora (poput Njemačke i Austrije) mogao bi biti vrlo slab ili negativan. Promotre li se navješćujući pokazatelji gospodarske aktivnosti u europodručju, indeks menadžera nabave (PMI) primjetno se pogoršao u rujnu, što upućuje na skromne izgleda za rast i u posljednjem tromjesečju. Pritom se indikator industrijske aktivnosti u rujnu nalazio u području znatne kontrakcije s najslabijim ostvarenjem od početka godine, dok se pokazatelj za uslužni sektor također pogoršao, nakon što

je iščezao pozitivan učinak olimpijskih igara u Francuskoj tijekom kolovoza.

Inflacija u europodručju, prema prvoj procjeni Eurostata, u rujnu se usporila na 1,8% s 2,2% u kolovozu (Slika 2.). Tome je najviše pridonio nastavak smanjivanja inflacije cijena energije (na -6,0% s -3,0% u kolovozu), koje u znatnoj mjeri odražava pojeftinjenje sirove nafte na svjetskom tržištu, kao i povoljan učinak baznog razdoblja zbog izraženog povećanja cijena energije u rujnu prethodne godine. Temeljna inflacija u europodručju i dalje je viša od ukupne inflacije, a u rujnu se usporila na 2,7% s 2,8% u kolovozu. To je bilo rezultat blagog smanjenja inflacije cijena usluga (na 4,0% s 4,1% u kolovozu), dok se inflacija cijena industrijskih proizvoda zadržala na razini od 0,4%. Inflacija cijena usluga i nadalje je povišena, ali je primjetljiv trend smanjivanja kratkoročnih inflatornih pritiska u uslužnom sektoru, pa se tako zamah inflacije cijena usluga u europodručju postupno smanjivao s 5,3% u svibnju na 4,1% u rujnu. Zamah ukupne inflacije u europodručju u posljednja je četiri mjeseca stabilan na razini od oko 2,2%. Domaći inflatorni pritisci u europodručju proizašli iz znatnog rasta plaća postupno popuštaju, ali još su uvijek relativno snažni.

Visokofrekventni podaci za hrvatsko gospodarstvo za treće tromjesečje 2024. upućuju na nastavak rasta gospodarske aktivnosti, iako nešto sporijom dinamikom nego u prethodnom tromjesečju. Prema modelu brze procjene gospodarske aktivnosti HNB-a, nakon porasta od 0,8% u drugom tromjesečju ove godine, realni bi se BDP Hrvatske u trećem tromjesečju mogao povećati za 0,5% na tromjesečnoj razini, dok bi se na godišnjoj razini rast mogao ubrzati na 4,1% s 3,3%, koliko je iznosio u drugom tromjesečju (Slika 3.). Realni promet od trgovine na malo u kolovozu se smanjio na mjesečnoj razini, ali se u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja zadržao na višoj razini nego u drugom tromjesečju, pa se nastavio tekući rast koji traje još od početka prošle godine. Građevinska aktivnost snažno je porasla u srpnju na mjesečnoj razini i još više u odnosu na prosjek drugog tromjesečja, pri čemu je zabilježen porast obujma građevinskih radova i na zgradama i na ostalim građevinama. Industrijska se proizvodnja unatoč znatnom padu u kolovozu tijekom prva dva mjeseca trećeg tromjesečja zadržala iznad prosjeka prethodnog tromjesečja. Anketni pokazatelji poslovnog

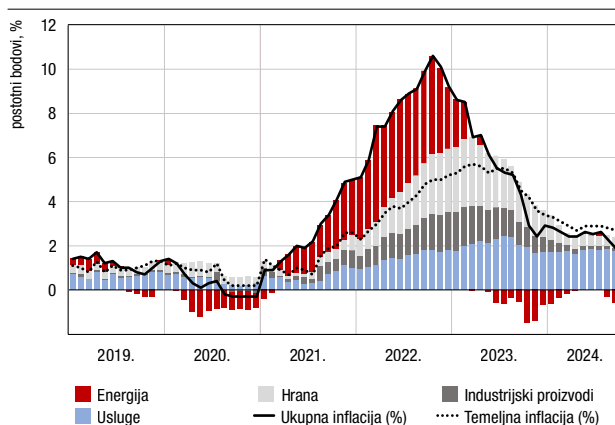
Slika 1. Tromjesečne stope rasta realnog BDP-a u europodručju

Napomene: Kratica ESB – rujna odnosi se na ESB-ove projekcije realnog rasta europodručja iz rujna (engl. *Macroeconomic Projection Exercise*, MPE). Kratica SMA (engl. *Survey of Monetary Analysts*) i SPF (engl. *Survey of Professional Forecasters*) odnose se na rezultate ESB-ovih anketa tržišnih sudionika iz rujna odnosno srpnja. Pokazatelj Eurocoin razvila je Banca d'Italia, a označuje brzu modelsku procjenu tromjesečne promjene realnog BDP-a europodručja izvedenu iz dostupnih mjesečnih podataka (ocjena iz kolovoza).

Izvori: Eurostat; ESB; Banca d'Italia

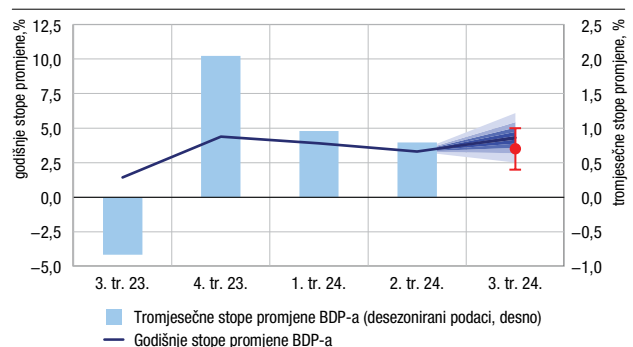
Slika 2. Pokazatelji inflacije u europodručju

Napomena: Temeljna inflacija mjerena je harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena koji isključuje cijene energije, hrane, alkohola i duhana.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

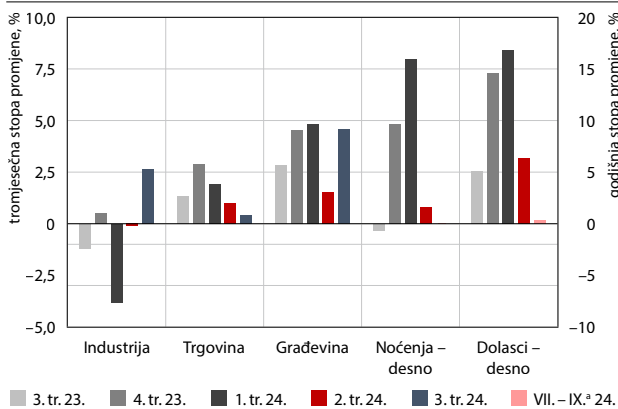
Slika 3. Tromjesečni bruto domaći proizvod

Napomena: Ocjena za treće tromjesečje 2024. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a (opširnije o izračunu MRGA-e vidi u Istraživanjima HNB-a 1-42 "Brza procjena BDP-a upotrebom dostupnih mjesečnih indikatora", autora D. Kunovca i B. Špalata). Modeli su procijenjeni na osnovi podataka objavljenih do 1. listopada 2024. Crvena točka označuje ocjenu tromjesečne promjene realnog BDP-a, uz povijesne pogreške procjene u rasponu od \pm jedne standardne devijacije.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 4. Mjesečni pokazatelji gospodarske aktivnosti u Hrvatskoj

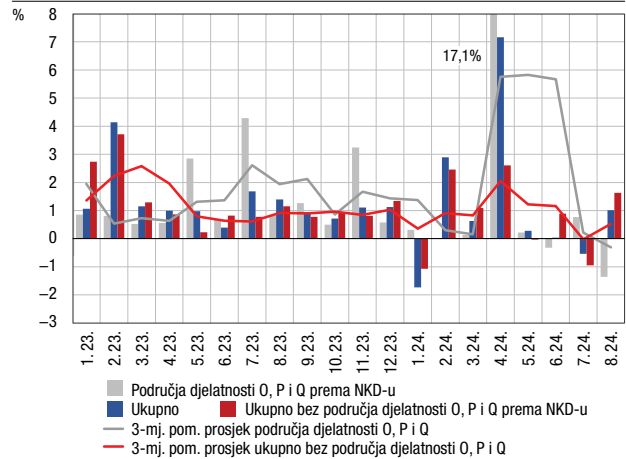
³ Uključeni su podaci o noćenjima i dolascima za prvih 20 dana u rujnu.
Napomena: Podaci za treće tromjesečje 2024. za industriju i trgovinu odnose se na srpanj i kolovoz, a za građevinarstvo na srpanj 2024.

Izvori: DZS; eVisitor

optimizma za rujan i dalje su razmjerno povoljni, pri čemu je pouzdanje u trgovini doseglo najveću vrijednost otkada se provode istraživanja, unatoč padu potrošačkog optimizma.

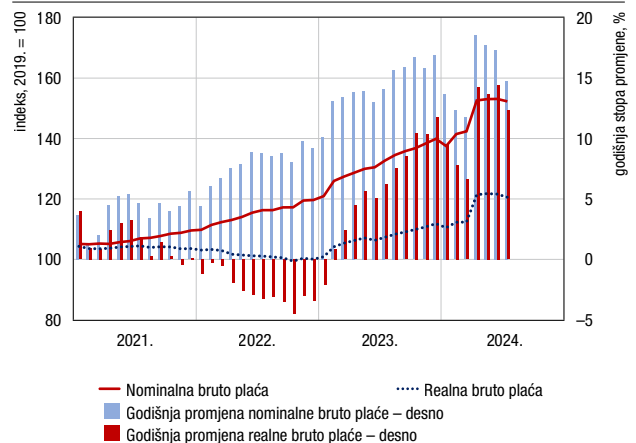
Na tržištu rada tijekom trećeg tromjesečja nastavio se rast zaposlenosti i smanjenje nezaposlenosti, no slabijeg intenziteta u odnosu na prvu polovinu godine, dok su plaće ostale gotovo nepromijenjene u odnosu na razinu iz drugog tromjesečja. U kolovozu 2024. godine zaposlenost je u Hrvatskoj nastavila rasti, ali slabijim intenzitetom, što se odrazilo na usporavanje prosječne stope promjene u odnosu na prethodno tromjesečje. Tako je tijekom srpnja i kolovoza zaposlenost u odnosu na travanj i svibanj u prosjeku porasla za 0,9% (u usporedbi s 1,2% u drugom tromjesečju). Dok je rast zaposlenosti u javnoj upravi, obrazovanju, zdravstvu i socijalnoj skrbi (djelatnosti O, P i Q) bio podjednak (1,6% naprema 1,4%), porast broja zaposlenih u ostatku se gospodarstva usporio (0,7% u usporedbi s 1,1% ostvarenih u drugom tromjesečju). Navedeno odražava raznolik kretanja broja zaposlenih po pojedinim djelatnostima. Tako je prosječna zaposlenost u srpnju i kolovozu u građevinarstvu te prijevozu i skladištenju rasla slično kao i u prethodnom tromjesečju, u trgovini, IT-u i poslovnim uslugama rast se zaposlenosti usporio, u industriji je zaposlenost stagnirala, dok se u financijskim djelatnostima i djelatnosti pružanja smještaja i hrane smanjila, pri čemu je doprinos pojedinih djelatnosti najviše snižen u trgovini i poslovnim uslugama, a u djelatnosti pružanja smještaja i hrane prešao je u negativan. Istodobno se tijekom trećeg tromjesečja i nezaposlenost nastavila smanjivati sporijim intenzitetom (5,6% u usporedbi sa 6,2% u drugom tromjesečju). Administrativna stopa nezaposlenosti tijekom srpnja i kolovoza u prosjeku je iznosila 5,2% radne snage (5,5% u drugom tromjesečju). Podaci o anketnoj stopi nezaposlenosti dostupni su za drugo tromjesečje, kada je iznosila 4,7% (5,2% u prvom tromjesečju). Nakon smanjenja u srpnju u kolovozu 2024. godine prosječna nominalna bruto plaća u Hrvatskoj bila je viša za 1,0% nego u prethodnom mjesecu. Stoga je tijekom srpnja i kolovoza prosječna nominalna bruto plaća ostala gotovo nepromijenjena u odnosu na prethodno tromjesečje (porast od 0,1% u usporedbi s rastom od 8,9% u drugom tromjesečju, Slika 5.). Pritom su u promatranom razdoblju plaće u djelatnostima koje približno obuhvaćaju javni sektor (O, P i Q) ostale na razini iz prethodnog tromjesečja, dok su u ostatku gospodarstva blago porasle (0,5%). Promatrano u odnosu na treće tromjesečje prethodne godine, prosječna nominalna bruto plaća tijekom srpnja i

Slika 5. Nominalne bruto plaće mjesečna stopa promjene

Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Nominalne i realne bruto plaće indeks, 2019. = 100, godišnja stopa promjene

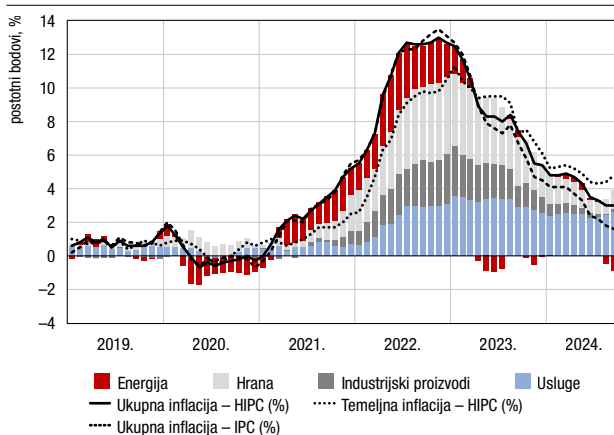
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

kolovoza bila je viša za 14,1% (17,8% u drugom tromjesečju). Usporevanje godišnje stope promjene prosječne plaće odražava znatnim dijelom bazne učinke znatnog rasta plaća u javnom sektoru sredinom 2023. godine, koji od srpnja više ne utječe na godišnju stopu rasta plaća (Slika 6.). Kada je riječ o realnim plaćama, za prosječnu je realnu plaću tijekom srpnja i kolovoza prvi put od kraja 2022. zabilježen pad u odnosu na prethodno tromjesečje (-0,4%), a u odnosu na isto razdoblje prethodne godine bila je viša za 12,2%.

Inflacija u Hrvatskoj ostala je u rujnu 2024. nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec s obzirom na to da su nepovoljni bazni učinci (zbog izraženog smanjenja cijena u rujnu prethodne godine) u potpunosti nadomješteni niskim tekućim inflacijskim pritiscima. Prema prvoj procjeni Eurostata inflacija mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HIPC)¹ u rujnu 2024. zadržala se na razini od 3,0%, koliko je iznosila i u kolovozu (Slika 7.). Nakon što su u prvih osam mjeseci

¹ Inflacija mjerena nacionalnim indeksom potrošačkih cijena (IPC), koji ne obuhvaća potrošnju nerezidenata i institucionalnih kućanstava, usporila se s 1,8% u kolovozu na 1,6% u rujnu.

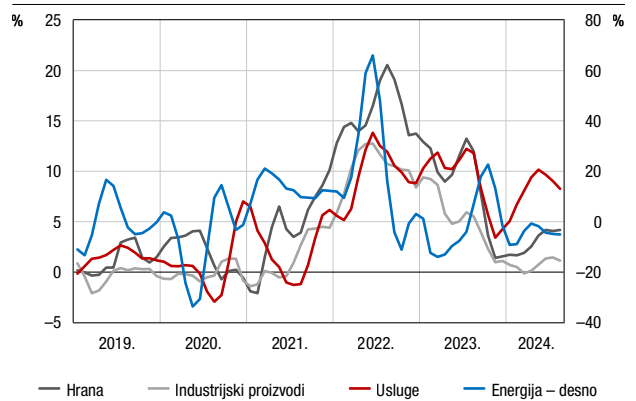
Slika 7. Pokazatelji inflacije u Hrvatskoj

Napomena: Temeljna inflacija mjerena je harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena koji isključuje cijene energije, hrane, alkohola i duhana.

Izvori: Eurostat; DZS; izračun HNB-a

Slika 8. Zamasi (momenti) glavnih komponenta inflacije

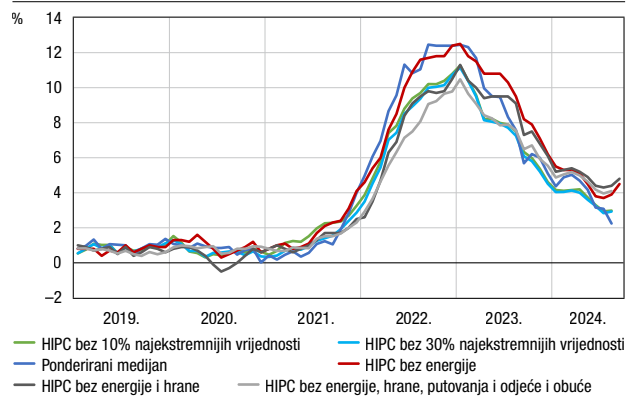
Napomena: Tromjesečna stopa promjene na godišnjoj razini izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih harmoniziranih indeksa potrošačkih cijena.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

2024. djelovali na usporavanje ukupne inflacije, u rujnu 2024. bazni su učinci zbog izraženog smanjenja cijena u rujnu prethodne godine djelovali na ubrzanje inflacije cijena svih glavnih komponenta osim energije. Nepovoljne je bazne učinke, međutim, poništilo popuštanje tekućih inflatornih kretanja svih glavnih komponenta osim hrane, a ponajviše energije, pa se ukupna inflacija zadržala na razini iz prethodnog mjeseca. Pritom se godišnja stopa promjene cijena energije znatno smanjila, na $-7,1\%$ u rujnu s $-3,6\%$ u kolovozu. S druge strane, inflacija cijena hrane porasla je na $3,9\%$ (s $2,9\%$ u kolovozu), a inflacija cijena industrijskih proizvoda blago se ubrzala, na $0,7\%$ (s $0,4\%$ u kolovozu). Povećala se i inflacija cijena usluga na $8,2\%$ (sa $7,6\%$ u kolovozu), stoga se dodatno povećalo značenje usluga za ukupna inflacijska kretanja u Hrvatskoj (ukupnoj inflaciji potrošačkih cijena od $3,0\%$ usluge su pridonosile s $2,6$ postotnih bodova). Iako tekući pritisci u segmentu cijena usluga postupno popuštaju, zamah² inflacije cijena usluga i nadalje se nalazi zamjetno iznad uobičajenih vrijednosti (Slika 8.). Godišnja stopa inflacije cijena usluga tako se dodatno ubrzala zbog domaćih inflacijskih pritisaka povezanih sa snažnim tržištem rada i rastom plaća, kao i naglašenom domaćom i inozemnom potražnjom za ugostiteljskim i smještajnim uslugama. Ujedno se ubrzala i inflacija cijena industrijskih proizvoda, pa se ubrzala i temeljna inflacija (koja isključuje cijene energije i hrane), na $4,8\%$ s $4,4\%$ u kolovozu (Slika 9.).

Smanjenje ključnih kamatnih stopa ESB-a za 25 baznih bodova u rujnu brzo se prelilo na kamatne stope na novčanom tržištu, a slabiji gospodarski pokazatelji i smanjenje inflacije u rujnu su potaknuli promjenu očekivanja sudionika na financijskim tržištima u smjeru bržeg ublažavanja restriktivnosti monetarne politike. Kamatna stopa €STR spustila se za iznos smanjenja ključnih kamatnih stopa, na $3,4\%$, te je na toj razini ostala do kraja rujna (Slika 10.). Smanjenje ključnih kamatnih stopa ESB-a brzo se prelilo i na hrvatsko novčano tržište. Tako se prekonocna kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem u rujnu smanjila za 25 bazna boda, na $3,3\%$. Što se tiče kratkoročnih troškova financiranja države, sredinom rujna izdani su trezorski zapisi na rok od 91 dan. Ostvareni prinosi pri izdanju iznosili su $3,55\%$ za građane i $3,30\%$ za

Slika 9. Pokazatelji temeljne inflacije

Napomena: Srednja vrijednost bez najekstremnijih vrijednosti (engl. *trimmed mean*) isključuje 5% (15%) potkomponenta (od ukupno 87 potkomponenta) s najvećim i najmanjim godišnjim stopama promjene. Ponderirani medijan isključuje sve osim ponderirane srednje točke distribucije promjena cijena.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

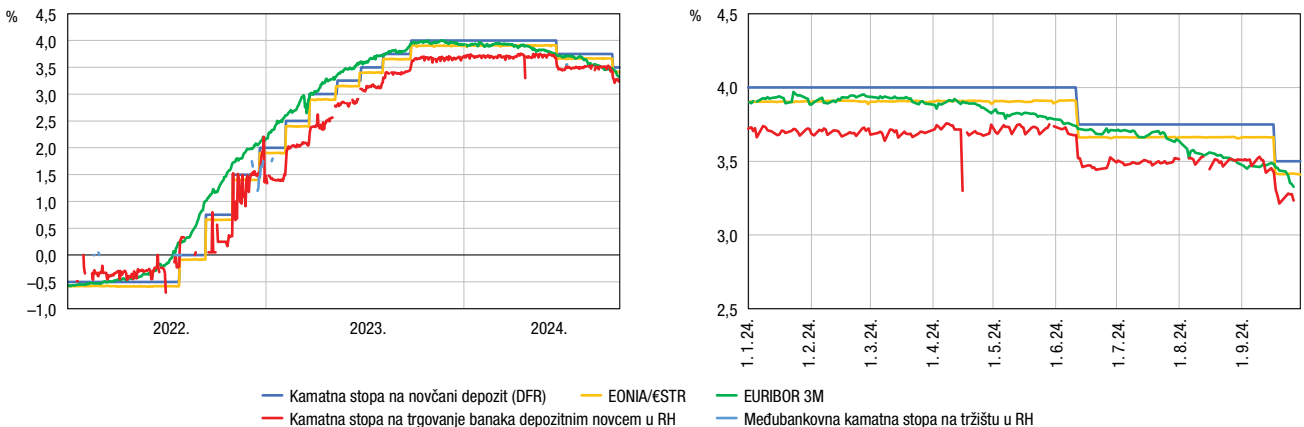
institucionalne investitore te su bili za 20 odnosno 35 baznih bodova niži nego kod izdanja u lipnju. Termenska krivulja stope €STR pomaknula se tijekom rujna prema nižim vrijednostima, pod utjecajem očekivanja tržišta prema bržem i jačem spuštanju ključnih kamatnih stopa ESB-a (Slika 11.). Na takva očekivanja djelovala su ekonomska kretanja u SAD-u i europodručju, koja su bila lošija nego što se očekivalo, te daljnje popuštanje inflatornih pritisaka.

Smanjenje inflacijskih očekivanja i pogoršanje očekivanja glede budućih ekonomskih kretanja djelovali su na pad prinosa na dugoročne državne obveznice. Prosječan prinost na dugoročne državne obveznice europodručja ponderiran BDP-om na kraju rujna iznosio je $2,7\%$, odnosno za 18 baznih bodova manje nego na kraju kolovoza (Slika 12.). U rujnu su agencije za dodjelu kreditnog rejtinga Standard & Poor's i Fitch Ratings podigle kreditni rejting Hrvatske na razinu A-, što se nije primjetnije odrazilo na prinose na dugoročne obveznice Hrvatske, koji su se tijekom rujna smanjili jednako kao prosjek europodručja.

Troškovi financiranja poduzeća kod kreditnih institucija u kolovozu su ostali gotovo nepromijenjeni, te su se zadržali

2 Zamah je kratkoročni pokazatelj inflacije koji odražava promjenu cijena u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca, prilagođen za sezonske učinke i izražen na godišnjoj razini.

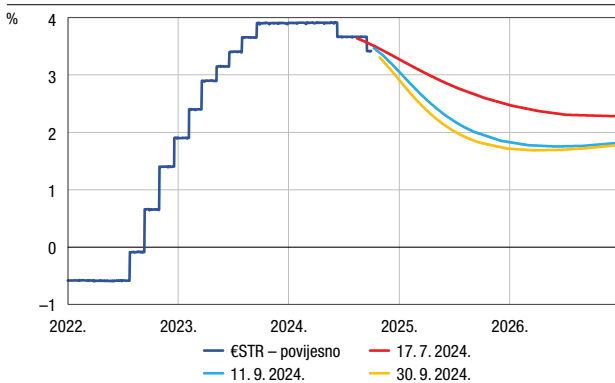
Slika 10. Ključna kamatna stopa ESB-a i prekonoćne tržišne kamatne stope europskog područja i Hrvatske

Napomena: DFR (engl. *deposit facility rate*). Od početka 2022. EONIA se zamjenjuje stopom €STR. Prekonoćna kamatna stopa na novčanom tržištu u Hrvatskoj za 2022. temelji se na eurskim transakcijama.

Izvori: ESB; HNB

Slika 11. Terminalska krivulja stope €STR

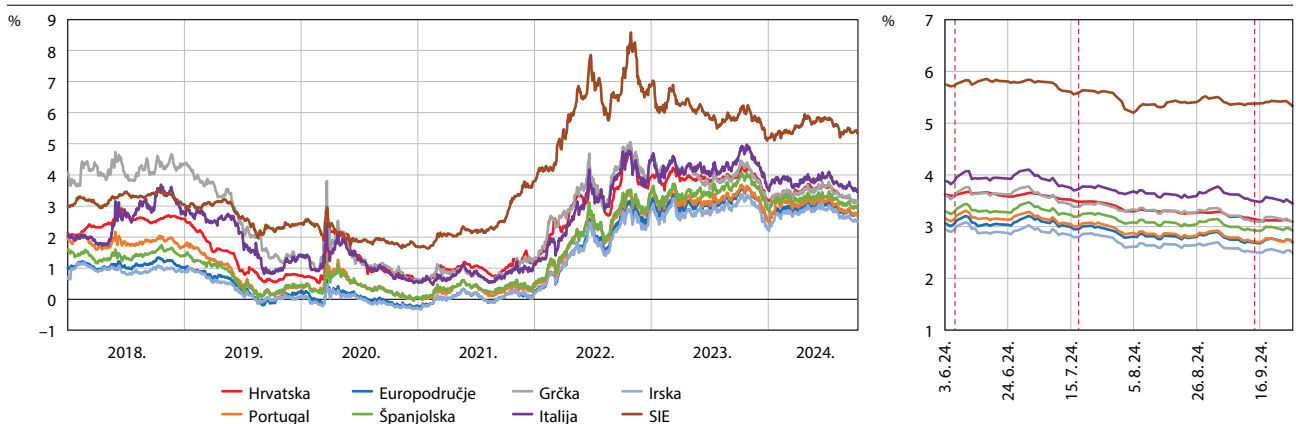

Napomena: Terminalska krivulja procjenjuje se s pomoću stope iz promptnoga prekonoćnoga indeksiranog ugovora o razmjeni (engl. *overnight indexed swap rate*, OIS). Terminalske krivulje označuju odabrane terminalske krivulje formirane na dan prije sastanka Upravnog vijeća ESB-a u srpnju i rujnu 2024. te na posljednji dan rujna 2024.

Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

na najnižoj razini u proteklih godinu dana, na koju su pali u srpnju. Kamatne stope na stambene kredite također su stagnirale, ali i dalje na najvišoj razini u recentnom ciklusu monetarnog pooštavanja dosegnutoj početkom godine. Istodobno su kamatne stope na gotovinske nenamjenske kredite ponovno vrlo blago porasle i približile se vrhuncu s početka ove godine. Prosječna kamatna stopa na prvi put ugovorene kredite poduzećima iznosila je u kolovozu 4,9% ili 1 bazni bod manje u odnosu na srpanj (Slika 15.). Pritom je pozitivan doprinos rasta kamatnih stopa na kredite za obrtna sredstva poništen smanjenjem kamatnih stopa na ostale kredite poduzećima, a najvećim dijelom smanjenjem kamatnih stopa na kredite za investicije i sindicirane kredite. Promatrano po veličini poduzeća, za razliku od malih i srednjih poduzeća koja su se zaduživala uz višu kamatnu stopu nego u srpnju, mikro i velika poduzeća zabilježila su nešto niže kamatne stope. Stanovništvo se u kolovozu zaduživalo po prosječnoj kamatnoj stopi od 6,2% ili za 8 baznih bodova višoj nego prethodni mjesec kada je riječ o prvi put ugovorenim gotovinskim nenamjenskim kreditima, dok su se stambeni krediti odobrivali uz 1 bazni bod višu kamatnu stopu nego u srpnju (3,9%). Kamatna stopa na kredite poduzećima u kolovozu

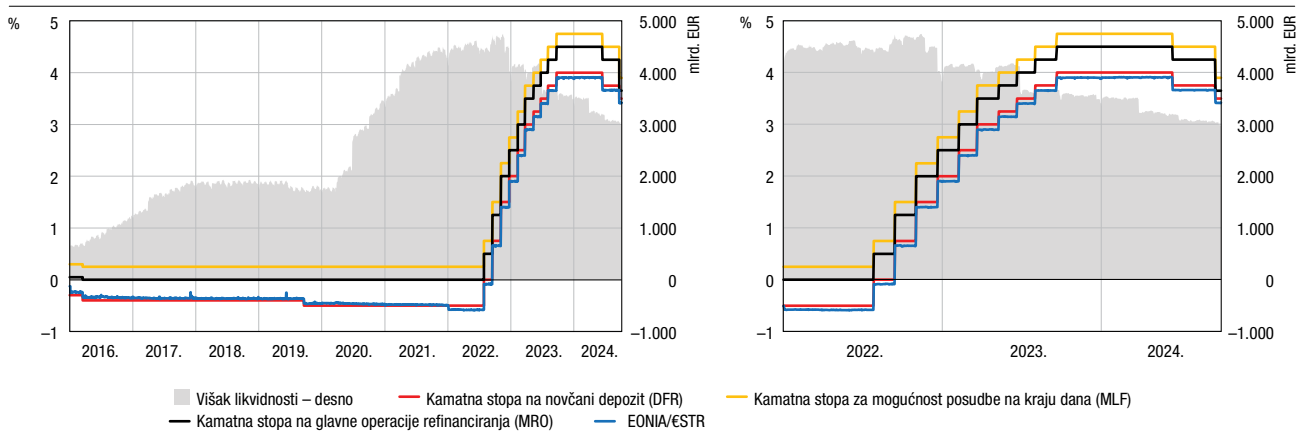
Slika 12. Prinosi na dugoročne državne obveznice s preostalim dospeljećem od oko 10 godina

Napomena: SIE – zemlje Srednje i Istočne Europe (Češka, Mađarska, Poljska i Rumunjska); prinosi za europodručje i SIE ponderirani su udjelom u BDP-u uključenih zemalja. Europodručje ne uključuje podatke za Estoniju, Letoniju, Luksemburg i Maltu. Crvenim isprekidanim linijama označeni su sastanci Upravnog vijeća ESB-a u prikazanom razdoblju.

Izvori: Bloomberg; Eurostat; izračun HNB-a

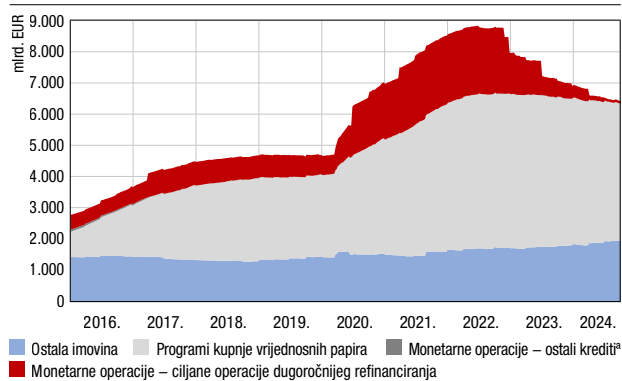
Slika 13. Ključne kamatne stope ESB-a

Napomena: Kamatna stopa na novčani depozit (engl. *deposit facility rate*, DFR); mogućnost posudbe na kraju dana (engl. *marginal lending facility*, MLF); glavne operacije refinanciranja (engl. *main refinancing operations*, MRO). Od početka 2022. EONIA se zamjenjuje stopom €STR.

Izvor: ESB

Slika 14. Bilanca Eurosustava

* Ostali krediti uključuju glavne operacije refinanciranja, obratne operacije fine prilagodbe, obratne strukturne operacije, mogućnost posudbe na kraju dana te kredite vezane uz poziv na uplatu marže.

Napomena: Sivom i crvenom bojom prikazane su monetarne stavke aktive bilance Eurosustava, a plavom nemonetarne.

Izvor: ESB

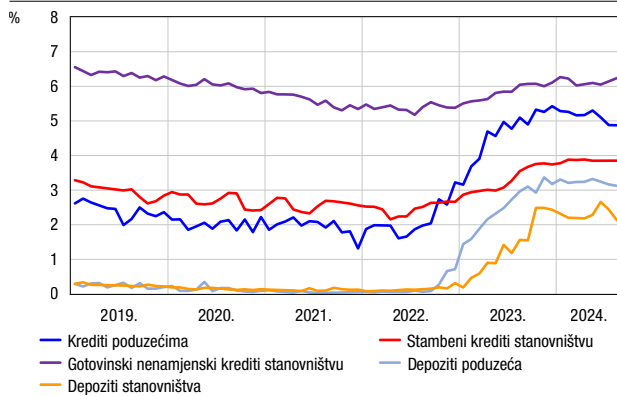
je bila niža za 56 baznih bodova od svoje najviše razine koju je dosegla u prosincu 2023., dok velika zastupljenost fiksnih kamatnih stopa i duga ročnost čine kamatne stope na stambene kredite manje osjetljivima na promjene kratkoročnih kamatnih stopa. Slično tome, kamatna stopa na gotovinske nenamjenske kredite stanovništvu smanjena je za tek 3 bazna boda u odnosu na maksimum od 6,3% iz siječnja ove godine. Kod stambenih kredita stanovništvu zamjećuje se stabilizacija kamatnih stopa na povišenoj razini dosegnutoj početkom ove godine. Prosječna kamatna stopa na postojeće kredite, odnosno na njihova stanja u kolovozu, bila je za poduzeća jednaka kao u srpnju (4,6%), dok je kod stambenih kredita stanovništvu porasla za 2 bazna boda (3,1%), a kod gotovinskih nenamjenskih kredita za 1 bazni bod (6,0%). Nakon osjetnoga srpanjskog porasta kamatne stope na postojeće kredite stanovništvu odobrene uz promjenjivu kamatnu stopu vezanu uz NRS nastavile su rasti i u kolovozu, ali znatno sporije, taj je porast iznosio 3 bazna boda (na 3,2%) za stambene kredite i 5 baznih bodova (na 5,5%) za nestambene kredite. Taj porast odražava postupno prelijevanje rasta NRS-a na trošak financiranja jer je šestomjesečni NRS (6m NRS1) u prvom tromjesečju 2024. bio za 25 baznih bodova viši nego u

trećem tromjesečju 2023. godine.

Kamatne stope na oročene depozite stanovništva i poduzeća u kolovozu su iskazale pad koji je bio posebno izražen za depozite stanovništva. Prosječna kamatna stopa na prvi put ugovorene oročene depozite stanovništva bila je u kolovozu za 31 bazni bod niža nego u srpnju te je iznosila 2,1%, što je podjednako razini s početka godine, prije nego što su stope porasle u lipnju i srpnju. Sve sistemski važne banke bilježe smanjenje kamatnih stopa, kao i glavnina manjih banaka. Tome je, promatrano prema ročnosti, u najvećoj mjeri pridonio pad kamatne stope na oročena od 6 do 12 mj. Kamatna stopa na prvi put oročene depozite poduzeća bila je niža za 4 bazna boda u odnosu na srpanj te je iznosila 3,1% (Slika 15.). Kamatna stopa na postojeće ukupne depozite u kolovozu je bila niža za 3 bazna boda (0,7%) kada je riječ o poduzećima, a smanjila se za 1 bazni bod kod stanovništva (0,5%). Pritom je kamatna stopa na oročene depozite poduzeća porasla za 2 bazna boda te je iznosila 2,9%, a na oročene depozite stanovništva smanjila se za 1 bazni bod (1,8%). Istodobno je kamatna stopa na prenoćne depozite poduzeća bila niža za 4 bazna boda (0,17%), dok je ona kod stanovništva ostala nepromijenjena na razini od 0,02%.

U kolovozu se blago usporila godišnja stopa rasta kredita stanovništvu s obzirom na učinak baznog razdoblja povezan s velikim brojem kredita odobrenih u istom mjesecu lani u okviru programa državnog subvencioniranja stambenih kredita. S druge strane, godišnji rast gotovinskih nenamjenskih kredita nastavio se ubrzavati, iako slabije nego proteklih mjeseci. Krediti poduzećima u kolovozu su se smanjili pa se također usporio rast na godišnjoj razini. Krediti domaćim sektorima (isključujući opću državu) blago su porasli u kolovozu, za 0,1 mlrd. EUR ili 0,2% (na osnovi transakcija), što odražava i nadalje razmjerno snažno kreditiranje stanovništva (0,1 mlrd. EUR ili 0,6%). S druge strane, u kolovozu je, kao i u srpnju, zabilježen pad kredita poduzećima (64 mil. EUR ili 0,4%). Rast kredita stanovništvu u podjednakoj se mjeri odnosi na rast stambenih i gotovinskih nenamjenskih kredita. Na godišnjoj razini rast ukupnih kredita stanovništvu blago se usporio: s 11,0% u srpnju na 10,7% u kolovozu (na osnovi transakcija), pri čemu se godišnja stopa rasta stambenih kredita usporila s 9,2% na 8,6% zbog učinka baznog razdoblja, odnosno snažnijeg rasta stambenoga kreditiranja u kolovozu prošle godine, potaknutog državnim programom subvencioniranja koji je ove godine izostao. S druge strane, blago se ubrzao rast gotovinskih nenamjenskih kredita,

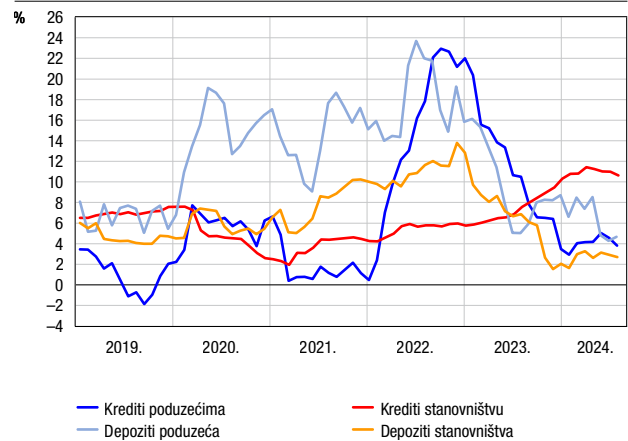
Slika 15. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite te oročene depozite poduzeća i stanovništva

Napomena: Podaci do prosinca 2022. odnose se na kredite odnosno depozite u kunama, kunama s valutnom klauzulom uz euro i eurima, a od siječnja 2023. na kredite i depozite u eurima. Podaci se odnose na prvi put ugovorene kredite odnosno prvi put oročene depozite, pri čemu su kod depozita isključena oročenja do jednog mjeseca.

Izvor: HNB

Slika 16. Krediti i depoziti poduzeća i stanovništva godišnje stope promjene, na osnovi transakcija

Izvor: HNB

s 15,4% u srpnju na 15,5% u kolovozu, najvišu godišnju stopu rasta promatrano od prosinca 2011., i to kao odraz kontinuirano snažne nove kreditne aktivnosti. Pad kredita poduzećima u kolovozu odnosi se na velika poduzeća, a odražava u velikoj mjeri otplate kredita jednog poduzeća. Pritom se godišnji rast kredita poduzećima usporio s 4,5% u srpnju na 3,7% u kolovozu (Slika 16.), što podjednako odražava pad tekuće kreditne aktivnosti i učinak baznog razdoblja. Zamah (moment) gotovinskih nenamjenskih kredita snažan je i nadalje (15,2%) iako slabi treći mjesec zaredom te se spustio malo ispod godišnje stope rasta, a u kolovozu je blago oslabio i zamah stambenih kredita. Zamah kredita poduzećima dodatno je oslabio u kolovozu.

Domaći su depoziti u kolovozu snažno porasli. Ukupni domaći depoziti (isključujući opću državu) u kolovozu su znatno porasli u odnosu na srpanj, za 1,5 mlrd. EUR (ili 2,7%, na osnovi transakcija), što je uobičajeno povećanje tijekom glavnog dijela turističke sezone. U strukturi depozita porasli su i oročeni (0,9 mlrd. EUR) i prekonocni depoziti (0,7 mlrd. EUR). Nefinancijska poduzeća i ostale financijske institucije povećali su

oročene depozite kod banaka, dok je rast prekonocnih depozita osobito izražen kod kućanstava i u nešto manjoj mjeri kod nefinancijskih poduzeća. Depoziti poduzeća porasli su za 0,8 mlrd. EUR, pri čemu su oročeni depoziti porasli za 0,6 mlrd. EUR, a prekonocni za 0,2 mlrd. EUR. Depoziti stanovništva porasli su u kolovozu za 0,6 mlrd. EUR, što je u cijelosti odraz rasta prekonocnih depozita, dok su se oročeni depoziti smanjili za 19 mil. EUR. Pritom su građani početkom rujna upisali nešto manje od 400 mil. EUR "narodnih" trezorskih zapisa Ministarstva financija na rok od tri mjeseca. Ovo je bilo šesto izdanje državnih vrijednosnih papira, u koja su građani dosad upisali ukupno 4,7 mlrd. EUR, od čega je u lipnju dospjelo 0,2 mlrd. EUR, jednako kao i početkom rujna. Udio oročenih depozita u ukupnim depozitima za poduzeća se osjetno povećao: s 26,0% u srpnju na 28,1% u kolovozu, a za stanovništvo se nastavio smanjivati: s 29,0% na 28,5%. Depoziti ostalih nebankovnih financijskih institucija također su porasli (za 0,2 mlrd. EUR), pri čemu je rast oročenih depozita (0,3 mlrd. EUR) bio snažniji od pada prekonocnih depozita.